

S kulturnimi vsebinami kljubujejo pandemiji

Bogata ponudba tematsko poglobljenih predavanj in strokovnih posegov na spletni strani dunajskega Slovenskega inštituta

Dunaj Zaradi posebnih razmer je Slovenski inštitut na Dunaju, ki ga vztrajno vodi **Herbert Seher**, svojo dejavnost skoraj v celoti predstavil na domačo spletno stran www.sidunaj.at. Tu ponuja s pomočjo youtube kanala v obliki kratkih videofilmov in videoklipov, ki jih je pripravil znani koroški filmar **Miha Dolinšek**, vpogled v načrtovane prireditve, ki ne morejo potekati v živo. Poleg tega objavlja na spletu tudi tiskana besedila raznih literarnih in znanstvenih sodelavcev. Na ta način skuša nadaljevati svojo zelo razvejeno dolgoletno dejavnost in ohranjati stik z javnostjo.

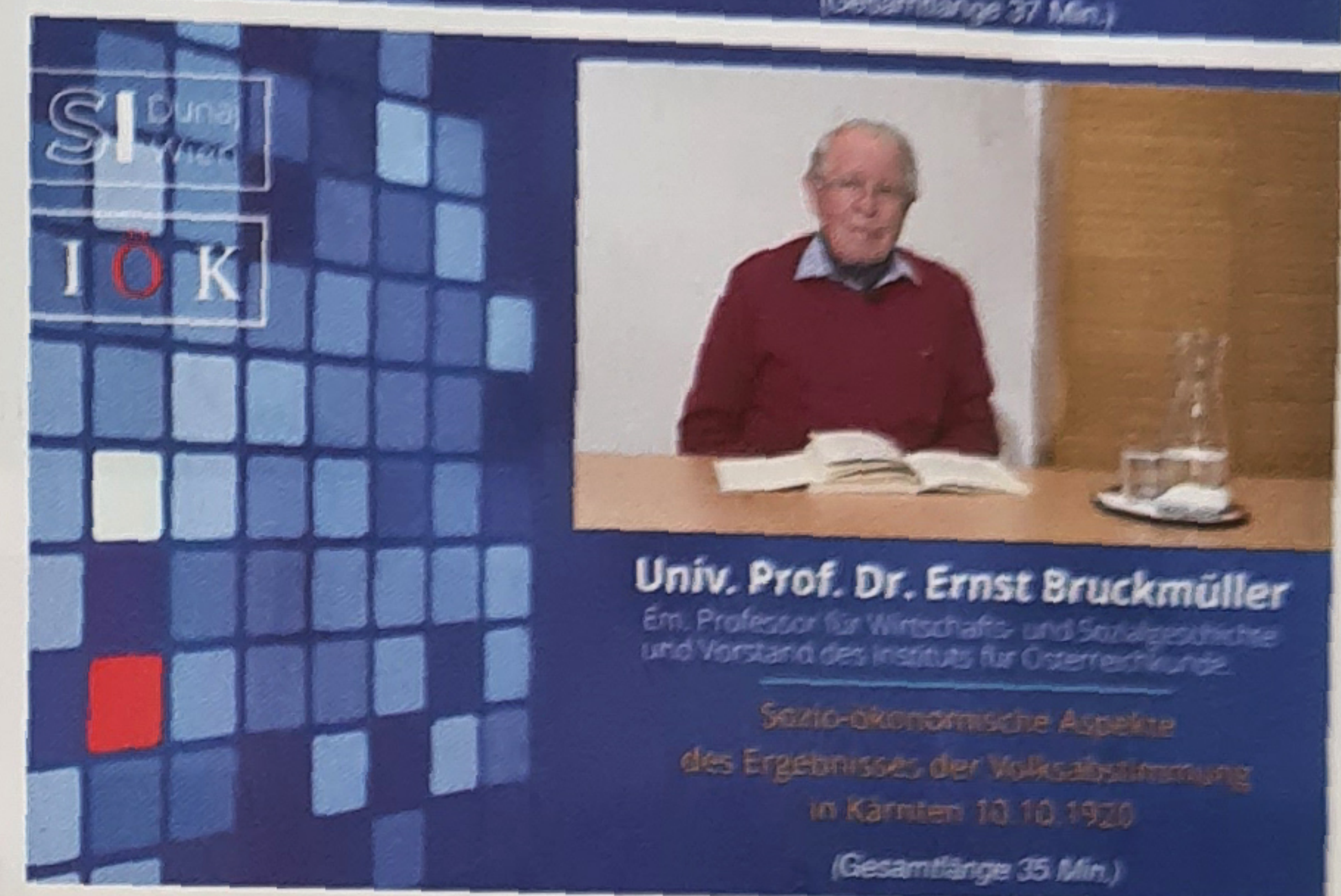
Poglavitni deli novjših prispevkov osvetljuje politično, socialno in kulturno dogajanje na Koroškem po koncu prve in druge svetovne vojne. Osnovna tema v tem sklopu je koroški plebiscit pred dobrimi sto leti, ki ga zelo natančno v posebnem videofilmu analizira dunajski univerzitetni profesor in direktor Inštituta za avstrijske vede, zgodovinar **dr. Ernst Bruckmüller**. Pri tem se navezuje na raziskave pokojnega zgodovinarja dr. Andreasa Moritscha. Ta je večinsko odločitev koroških Slovencev, da ostanejo v Avstriji, utemeljil tudi z gospodarskim položajem v deželi in z mentaliteto tedanjega pretežno kmečkega prebivalstva, ki je hotelo ohraniti povezanost s svojo neposredno domačo okolico.

Pomemben sodelavec dunajskega Slovenskega inštituta je tudi leta 1942 v Beljaku rojeni zgodovinar in nekdanji direktor du-

najskega Vojaško zgodovinskega muzeja dr. **Manfried Rauchensteiner**. Med drugim je napisal knjigo o prvi svetovni vojni in koncu hab-sburške monarhije in pripravil dokumentarni film o prvi svetovni vojni ob Soči in na primorskem področju.

V pogovoru, ki je na ogled kot videofilm na spletni strani Slovenskega inštituta, je spregovoril o svojih otroških letih na Koroškem po koncu druge svetovne vojne. Omenil je tudi prve bolj zabrisane spomine iz zadnjih mesecev druge svetovne vojne iz v bombnih napadih močno prizadetega Beljaka, ki je bil za Wiener Neustadtom pri Dunaju najbolj bombardirano mesto v Avstriji. Predvsem prvo povojno leto je bilo za Avstrijce zelo težko. Primanjkovalo je hrane in drugih naj-nujnejših potrebščin. Čeprav so zahodni zavezniki skupaj s Sovjetsko zvezo že med vojno določili, da postane Avstrija, ki jo je Hitler priključil nemškemu rajhu, spet samostojna država, ni bilo jasno, kako in kdaj se bo to uresničilo. Do podpisa avstrijske državne pogodbe ni bilo niti popolnoma jasno, ali bo povojna Avstrija obstajala v isti obliki kot pred drugo svetovno vojno. Dokončno politično podobo je Avstrija pridobila šele z državno pogodbo v letu 1955. Razglasila je nevtralnost, zaščito narodnih manjšin in spoštovanje demokratičnih načel in norm.

O posledicah koroškega plebiscita v času po prvi in drugi svetovni vojni je pripravil predavanje celovški univerzitetni docent **dr. Hellwig Valentin**. Predavatelj analizira tako imenovana uradna slavlja ob posameznih obletnicah koroškega plebiscita, na katerih se je do nedavnega uveljavljalo predvsem

poudarjanje enotne (nemške) Koroške. Zanimivo je, da do novejšega časa na teh proslavah plebiscita Slovenci praktično niso sodelovali, temveč so bili kljub temu, da so sestavni del Koroške, iz praznovanj kot mo-teči element bolj ali manj izključeni.

Nekdanji koroški deželni glavar Hans Sima, po rodu iz prvotno slovenske družine v Kanalski dolini, in nekdanji avstrijski zvezni kancler Kreisky sta se sicer vsak na svoj način trudila, da bi napeto koroško situacijo umirila, kar pa se jima ni posrečilo. Zahteva po dvojezičnih napisih v občinah s slovenskim prebivalstvom se je zaostila leta 1972 po postavitvi nekaj dvojezičnih napisov in zaradi šovinističnih odstranjevanj dvojezičnih krajevnih tabel. Deželni glavar Sima je moral odstopiti. Odnosi med obema koroškima narodnima skupnostima so bili za dolgo časa vidno obremenjeni.